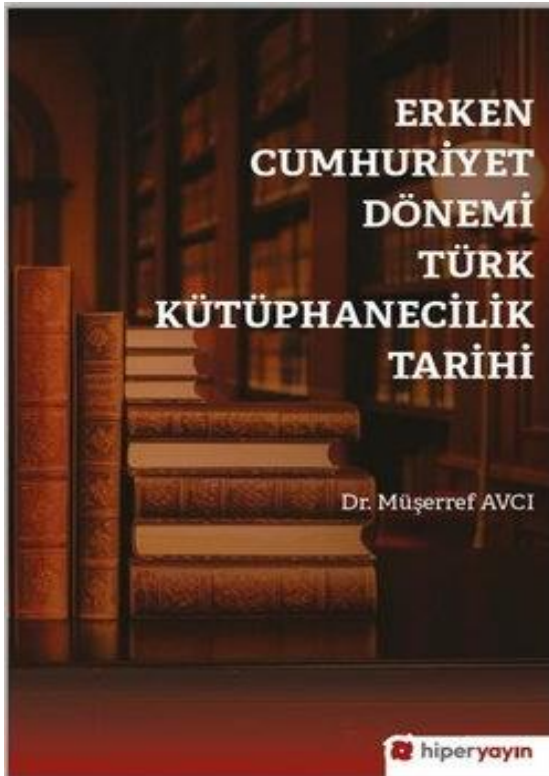

Avcı, M. (2025). Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Kütüphanecilik Tarihi. İstanbul: Hiperyayın. ISBN: 978-625-6078-69-7.

Avcı, M. (2025). History of Turkish Librarianship in the Early Republican Era. İstanbul: Hiperyayın. ISBN: 978-625-6078-69-7.

Bülent YILMAZ*

Öz

“Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Kütüphanecilik Tarihi” adlı kitabında Dr. Müşerref Avcı, Atatürk’ün modernleşme ve çağdaşlaşma vizyonunun kütüphanecilik üzerindeki etkisini kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. İlgili kitaplar, makaleler, arşiv belgeleri ve dönemin gazete ve dergilerinin incelenmesine dayanan Dr. Avcı’nın titiz araştırması, Erken Cumhuriyet Dönemi’nde modern kütüphanecilik anlayışının temellerinin atılmasını, bu amaçla yürürlüğe giren ilgili yasal düzenlemelerin uygulanmasını, alan uzmanlarının Türk kütüphaneciliğinin ilerlemesine yaptığı katkılarını, nitelikli kütüphaneciler yetiştirme çabalarını, yeni kütüphaneler kurulmasını ve dönemin kütüphanecilik faaliyetlerinin Türk toplumunun ilerlemesine katkılarını ortaya çıkarmaktadır.

Abstract

In her book titled “History of Turkish Librarianship in the Early Republican Era,” Dr. Müşerref Avcı comprehensively analyzes the influence of Atatürk’s modernization and contemporary vision on librarianship. Drawing on relevant books, articles, archival documents, and examination of contemporary newspapers and journals, PhD. Avcı’s meticulous research reveals the foundation for a modern understanding of librarianship during the Early Republican Era, the implementation of relevant legal regulations enacted for this purpose, the contributions made by experts in the field to the advancement of Turkish librarianship, the endeavors to train qualified librarians, the establishment of new library institutions, and the overall contributions of the period’s librarianship activities to the progress of Turkish society.

* Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Ankara, Türkiye. E-posta: byilmaz963@gmail.com

Hacettepe University, Department of Information and Document Management, Ankara, Türkiye. E-mail: byilmaz963@gmail.com

Dr. Müşerref Avcı'nın Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren yaklaşık 20 yıllık süreçte kütüphanecilik alanında yaşanan önemli değişim ve gelişmeleri anlatan "*Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Kütüphanecilik Tarihi*" adlı kitabı 2025 yılında yayımlanmıştır. Dr. Avcı, doktora tezine dayalı olarak hazırladığı bu kapsamlı çalışmasında, Erken Cumhuriyet Dönemi'nin ideolojik ve sosyo-kültürel dönüşüm sürecinde Türk kütüphanelerinin geleneksel vakıf yapısından nasıl modern bir kimlik kazandığını belgeler ve analizlerle irdelemektedir.

Eser iki ana bölüm ve bu bölümlere bağlı alt bölüm olarak hazırlanmıştır. Dr. Avcı'nın, tezinde ilk bölüm olarak ele aldığı "*Osmanlı Dönemi'nde Kütüphanelerin Tarihi Gelişimi*" konusunda literatürde çok sayıda kitap, makale, tez yayımlandığı için tekrara düşmemek amacıyla bu bölüm çıkarılmış ve buradaki bilgiler özet halinde kitabın giriş bölümünde verilmiştir.

Kitabın ilk bölümü olan "*Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Türk Kütüphaneciliğinin Gelişimi Amacıyla Gerçekleştirilen Çalışmalar*" başlığı altında henüz Cumhuriyet ilan edilmeden TBMM Hükümetinin eğitim ve kültür alanında yaptığı çalışmalar ve Atatürk'ün kültürel politika kapsamında kütüphanelerin öneminden söz ettiği konuşmalarına yer verilmiştir. Böylece yeni Türk Devleti kurulduktan sonra yapılacaklar hakkında fikir veren bu gelişmelerin önemi vurgulanmak istenmiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonra ise Osmanlı Devleti'nden devralınan kütüphane mirasını koruyarak yeni rejimin kütüphanelere atfettiği önem ve bu doğrultuda hayata geçirilen politikalar ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Bu kapsamda Erken Cumhuriyet Dönemi'nde modern bir kütüphanecilik anlayışının oluşturulması için yapılan yasal düzenlemeler, Türk kütüphaneciliğinin gelişimi konusunda önemli kişilerin katkıları ile kütüphanecilerin eğitimi ve mesleki gelişimi için gösterilen çabalar gibi pek çok önemli konu, titiz bir arşiv araştırması ve dönemin kaynaklarına başvurularak sunulmuştur.

Kitabın ikinci bölümü "*Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Gerçekleştirilen Kütüphanecilik Faaliyetleri ve Bu Faaliyetlerin Türk Milletinin Sosyo-Kültürel Yapısına Katkısı*" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde ilk olarak dönemin hükümetlerinin kütüphane politikaları, kurulan yeni kütüphaneler, bu kütüphanelerin işleyişi ve faaliyetlerinden sorumlu kurumlar ve kütüphanelerin toplumsal hayattaki yeri tablolarla karşılaştırmalı olarak kapsamlı bir şekilde analiz edilmektedir. Böylelikle Atatürk'ün eğitime, bilgiye ve kültüre verdiği büyük önem doğrultusunda, kütüphanelerin yaygınlaştırılması, modernleştirilmesi ve halkın bilgiye erişiminin kolaylaştırılması için atılan adımlar titizlikle incelenmektedir.

Kitabın sonuç bölümünde ise Dr. Avcı, kütüphanelerin eğitilmiş insan gücünün önemli bir kısmını savaşlarda kaybetmiş bir toplumda okur-yazar oranını artırmak, yeni alfabe ile okuma-yazma öğretmek, halkı kitap okumaya ve kütüphane kullanmaya alıştırmak için aracı bir kültür kurumu olduğu tespitinde bulunarak, bu misyonu gerçekleştirmekteki başarısını günümüzdeki örneklerle karşılaştırarak yorumlamıştır.

Bu kitap, Atatürk Dönemi Türkiye’inde kütüphanelerin sadece kitap depoları olmanın ötesinde, birer eğitim, kültür ve bilim kurumu olarak nasıl yeniden tanımlandığını, sonuç bölümünde öne sürülen misyonun hayata geçirilmesi için yapılan özverili çalışmaları açıklamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan itibaren yaklaşık 20 yıllık süreçte Türk kütüphanecilik tarihi olarak değerlendirilen kütüphanecilik faaliyetlerini bütüncül bir bakış açısıyla yansıtan bir eser olma özelliğiyle bu alandaki bilgi birikimine değerli bir katkı sunacağı söylenebilir. Kitabın, özellikle Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencileri, akademisyenler ve Türkiye’nin kültürel mirasına ilgi duyan herkes için temel bir başvuru kaynağı niteliğinde olması ve bu alandaki önemli bir boşluğu doldurması beklenmektedir.

İzin ve Katkı Bildirimleri

Yazarlık Katkısı

Çalışma tek yazarlıdır.